

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v torek, dne 29. oktobra 1935.

Štev. 110.

Privilegiji morajo pasti

Na nedeljskem obnem zboru Glavnega združenega saveza je bila med drugim sprejeta tudi ta resolucija:

»Občni zbor smatra, da se mora novi združni zakon ozirati tudi na upravičene zahteve vseh združnih oblik, zlasti pa, da niti ena združna oblika ne izgubi svojih že pridobljenih pravic za svoj obstoj in svoje uspešno delo.«

Naravnost in brez ovinkov povedano se to pravi: Vsi združni privilegiji morajo ostati! Naj bodo ti privilegiji opravičeni ali ne, privilegiji morajo ostati. Kajti drugače bi vendar občni zbor izjavil, da je revizija teh privilegijev z ozirom na občno koristnost zadrug dopustna. Toda občni zbor glavnega združenega saveza o tej stvari diskusije sploh ne dopušča, temveč izjavlja kar naprej, da morajo vsi privilegiji ostati.

V zadoščenje pa nam je, da se občni zbor vendar ni upal odkrito povedati vsega, da gre namreč le za privilegije nabavljanih in konzumnih zadrug, ki so za splošni napredek narodnega gospodarstva popolnoma brez pomena. Še bolj razumljivo je, da se ni občni zbor upal imenovati nabavljanih zadrug državnih nameščencev in železničarjev, ker bi moral sicer poudariti, da zagovarja te privilegije, čeprav veljajo za neproduktivne zadruge in čeprav grejo na breme celote, torej tudi onih 900.000 kmetovalcev, ki so vključeni v Glavnem združenem savezu. V tem zamolčanju uradniških nabavljanih zadrug je sicer neko moralno zadoščenje za nas, ki pa seveda ne more odtehtati te nevarnosti, da se bodo v obliki najbolj nedolžnih stavkov ohranili vsi utemeljeni in neutemeljeni privilegiji.

Zato je nujno potrebno, da vsi trgovci odločno nastopijo proti tem privilegijem in da začno najbolj energično akcijo v tem cilju, da bo novi združni zakon omogočil kreditnemu in praktičnemu združništvu čim višji polji, da pa obenem nikakor ne bo na škodo narodnemu gospodarstvu. In na škodo narodnemu gospodarstvu je, kadar bi uničeval stan, ki je za vse naše gospodarsko, socialno in kulturno življenje tako pomemben kakor je trgovski stan.

Ni treba v podkrepitev teh besedi omeniti nič drugega ko našo izvozno trgovino. Če ne bi bilo te, če ne bi tvegali trgovci svoj denar, da izvozijo kmetijske proizvode, če ne bi bilo lesnih trgovcev, če ne bi bilo živinskih trgovskih izvoznikov, bi na vasi ne vladala samo beda, temveč obup, tako nizke bi bile cene vseh kmetijskih proizvodov, lesa in živine. Saj vidimo celo v onih krajih, kjer imajo nekatere kmetijske zadruge skoraj monopol na izvoz deželnih pridelkov, da niti v teh krajih zadruge ne morejo popraviti cene.

Vsa čast pravemu združnemu delu in pravi zadrugarjem. Toda niti najbolj popolna gospodarska organizacija nima te pravice, da bi uničevala ves stan, kajti stan je več ko vsaka organizacija. Naj bi bilo naše združništvo še stokrat bolj za sluzno, vendar te pravice ne bi moglo imeti, da bi uničevalo trgovski stan. Samo ljudje instinktov si morejo prisvajati takšno kričočo pravico. S privilegiji nabavljanih in konzumnih zadrug pa se trgovski stan uničuje.

Uničiti se ga pa hoče s pomočjo države in v tem je nezaslišanost prve vrste. Kajti eden najboljših davkoplačevalcev, kar jih ima država, je trgovec. In tega naj država uniči z avloj onih, ki se pač ne morejo ponašati s svojim plačevanjem davkov. Ali smo torej pretiravali, ko smo dejali, da bi bila to nezaslišanost prve vrste?

Država je dolžna, da podpira proizvodnjo, ker s tem krepi in pospešuje narodno gospodarstvo. Toda samo proizvodnjo, ker ta množi narodno premoženje. Pospeševati pa konzum, dajati nagrade za čim

večjo potrošnjo, pa bi bilo pač gospodarski unicum, ki ga ne more in ne bo dovolila nobena država s kolkaj dobrim gospodarstvom. Zato privilegije produktivnim zadrugam, zato pa niti najmanjših konzumnim!

Socialno zavarovanje trgovcev se mora že enkrat premakniti z mrtve točke

Ze leta se prizadeva trgovstvo, da si tudi ono pripori socialno zavarovanje, da ne bo plačevalo prispevka le za zavarovanje drugih, samo pa ostalo brez tega zavarovanja. Po prizadevanju trgovstva je prišla v obrtni zakon določba o socialnem zavarovanju trgovstva in § 384. tega zakona predvideva uvedbo tudi obveznega socialnega zavarovanja trgovstva, in sicer najprej bolniškega, nato pa tudi za primer onemoglosti, starosti in smrti. Toda od takrat je minulo že več ko štiri leta in § 384. je ostal le na papirju. Toda ne po krivdi trgovstva, ki je storilo vse, da se njegovo socialno zavarovanje tudi izvede. S sodelovanjem zavarovalnih strokovnjakov je Zveza trgovskih združenj izdelala od ministrstva zahtevani pravilnik. Ta pravilnik je nato Zbornica za TOI odobrila in odobrenega poslala ministrstvu. A ne samo to. Številna združenja so se tudi že v smislu § 384. na svojih občnih zbiorih izjavila za socialno zavarovanje ter je bila s tem ustvarjena tudi pravna podlaga, ki jo zahteva § 384. za uvedbo obveznega socialnega zavarovanja. A tudi kesneje je tako Zveza trg. združenj, ko tudi Centralno predstavništvo interveniralo, da bi se že enkrat premaknilo socialno zavarovanje trgovstva s svoje mrtve točke, kakor je vse to delo podrobno opisal in razložil na zadnjem zboru v Ljutomeru predsednik Zveze Josip Kavčič.

Kljub vsemu temu pa se ta tako upravičena in zaradi vedno večje stiske trgovstva vedno bolj nujna zadeva ne reši in pravilnik o bolniškem zavarovanju trgovcev, ki leži v ministrstvu, bo kmalu čisto pokrit s prahom.

Toda trgovstvo ne more še naprej čakati in zato mora vedno bolj odločno zahtevati, da se socialno zavarovanje trgovstva izvede in da se začne delati za njegovo realizacijo. Ker se je izkazalo, da se po oficialni poti ne pride nikamor, zato mora trgovstvo seči po samopomoči. Prenujno potrebuje trgovstvo socialno zavarovanje, da bi moglo še naprej čakati na oni čudežen dogodek, ko se bo oficialno storilo nekaj za izvedbo socialnega zavarovanja trgovstva.

Zato je socialni odsek Združenja trgovcev v Ljubljani sklenil, da začne akcijo za ustanovitev prostovoljnega bolniškega društva ljubljanskih trgovcev. V ta namen je

Odločno akcijo je treba začeti v tej smeri in ne z njo odnehati, dokler bo uspeh dosežen, ker sicer je nevarnost, da bodo ti privilegiji konzumnih in nabavljanih zadrug veljali leta. Propadanje trgovine bi bilo v tem primeru neizbežno.

poslal vsem trgovcem okrožnico, v kateri podaja na kratko žalostni historiat, kako je socialno zavarovanje trgovstva v Beogradu zaspalo, nato pa poziva vse trgovce, da socialnemu odseku sporoče, če se obvežejo, da pristopijo k nameravanemu prostovoljnemu bolniškemu društvu v Ljubljani.

Trdno smo prepričani, da bodo vsi ljubljanski trgovci odgovorili na poziv socialnega odseka pozitivno, saj je v interesu prav vseh, da se takšno zavarovanje izvede. Pokazali pa smo tudi, da je samopomoč edino sredstvo, da do tega zavarovanja pridemo.

Pristopna izjava k nameravanemu prostovoljnemu bolniškemu društvu ima samo ta namen, da omogoči socialnemu odseku pravilno kalkulacijo, koliko bi imelo nameravano društvo članov in če je takšno društvo mogoče. Izjava torej še nikogar ne obvezuje za kakšno dajatev in zato tudi v tem pogledu ne more biti nobenega pomsleka. Na kakšni bazi bi se ustanovilo društvo, to bi se šele pozneje sporazumno dogovorilo, zaenkrat gre le za to, da se prijavi oni, ki bi bili pripravljeni vstopiti v prostovoljno bolniško društvo.

Jasno je, da bo obvezno socialno zavarovanje vse lažje uresničiti, kadar bo prostovoljno že organizirano. Kajti ustanovitev prostovoljnega je najmočnejši dokaz, da trgovstvo takšno zavarovanje ne le hoče, temveč da je pripravljeno zanj tudi prispevati.

Jasno je, da bi mogli postati člani nameravanega društva tudi vsi drugi člani gospodarskih stanov, ker so pač ti prav tako udarjeni, ko trgovci, ker so brez lastnega socialnega zavarovanja. Zato pozivamo tudi industrialce in obrtnike, da prijavijo socialnemu odseku Združenja trgovcev, če bi bili pripravljeni vstopiti v nameravano društvo.

Pomagaj si sam in Bog ti pomore! Pravi pregovor in po tem pregovoru se morajo ravnati trgovci. Ker je obligatno zavarovanje še nemogoče, zato prostovoljno, da se s tem obvezno izsili. Zato pa vsi brez izjeme: sporočite socialnemu odseku Združenja trgovcev v Ljubljani, da boste vstopili v Prostovoljno bolniško društvo ljubljanskih trgovcev! In ne samo trgovci iz Ljubljane, temveč tudi iz okolice in iz vseh drugih krajev!

Izvoz treba bolj pospeševati

Cela vrsta razlogov nam govori, da moramo bolj skrbeti za naš izvoz. Predvsem more dvigniti ceno kmetijskih pridelkov samo izvoz, padec teh cen pa je eden bistvenih in glavnih vzrokov sedanje krize. Grozeče sankcije proti Italiji, ki bi mogle zadeti naš izvoz usodno, zahtevajo nadalje, da bolj skrbimo za izvoz naših pridelkov, lesa in rud. Takoj, ko se je začelo govoriti o možnosti gospodarskih sankcij proti Italiji, bi morali že iti na pot naši agenti, da nam najdejo nove trge. Edino izvoz pa nam daje tudi devize, da moremo kupiti vse ono, kar potrebujemo za svojo gospodarsko osamosvojitve. Vsi ti težki razlogi dokazujejo, da je prav za prav temeljno vprašanje našega gospodarskega napredka povečanje izvoza.

Iz tega pa sledi, da moramo izvoz pospeševati na vse načine. To je tem bolj nujno, ker smo ga doslej le ovirali. Tako nismo znižali za naše izvozne predmete železniške prevoznine tako, da bi mogli naši izvozniki konkurirati z izvozniki držav, ki uživajo preference pri prevoznini. Nismo niti poskrbeli za direktne pomorske zveze in kljub mnogim ugodnim pogojem se za-

radi pomanjkanja rednih morskih zvez med našimi pristanišči in levantskimi deželami naš izvoz v te kraje ne more razviti. Poglavlje za sebe so izgube, ki so jih doživljali naši izvozniki pri vnovčevanju svojih terjatev. Izvoz je moral finansirati uvoz, mesto da bi bilo obratno. Potrdila o plačanih davkih, drugi predpisi so bili nadaljnji vzroki, da se naš izvoz ni mogel razviti. Ne na zadnje pa je treba tudi omeniti, da niso dobivali naši izvozniki od naših konzulatov in poslaništev nobene resne podpore.

V drugih državah izvoz ne le ni našel vseh teh težav, temveč so dobivali uspešni izvozniki še posebne premije. Nemčija je določila za te premije celo milijardo mark in vendar je nemško blago tako znano po svoji kakovosti in tako vpeljano, da ima stokrat lažje stališče od našega. Tudi kreditiran je bil nemški izvoz vse drugače ko naš. Saj v resnici o kreditiranju našega izvoza razen za češplje, žito in nekatere druge pridelke, niti govoriti ne moremo. Pa neglede na to, je tudi ta kredit, kolikor ga sploh je, mnogo predrag.

Iz vseh teh razlogov je zato nadvse upravičena zahteva, da začne tudi naša država podpirati izvoz z izvoznimi premijami. — Seveda pa bi morali podpirati predvsem izvoz, ki nam odpira nove trge in zlasti one, kjer ni deviznih omejitev. Da bi še več izvažali v dežele, kjer je naš saldo že itak previsoko aktiven, bi pač bilo napačno. Izvozne premije bi smele dobivati le tverdke, ki so že dosedaj izvažale. Da bi se z izvoznimi premijami etablirale nove tverdke ali da bi jih kar naprej prejemali ljudje ali firme, ki še niso dokazale svojo sposobnost za tvegano izvozno kupčijo, bi bilo več ko napačno.

Morda bi bilo sploh najbolje, da bi država na podlagi sedanjega izvoza določila za vsako banovino določeno vsoto za izvozne premije, te pa bi dodeljevale izvoznikom naše zbornice, ki so danes še vedno najboljše organizacije našega gospodarskega življenja in katerih poslovanje je tudi takšno, da zaslužno uživa zaupanje javnosti. Zbornice so tudi v tako ozkem kontaktu z vsem gospodarskim življenjem svojega področja, poleg tega pod tako močno kontrolo javnosti, da so naravnost poklicane za ta posel. Do poslovanja birokracije ima javnost silno nezaupanje, zaradi česar tudi birokracija te naloge ne bi mogla niti primeroma tako dobro izvesti ko zbornice.

Del teh izvoznih premij bi se mogel eventualno uporabiti tudi za zboljšanje kakovosti našega izvoznega blaga in njegove prilagoditve uzancam tujih trgov. Če so n. pr. na kakšnem trgu v navadi druge dimenzije lesa, kakor pa so pri nas navadne, bi se mogle izvozne premije uporabiti tudi v ta namen, da se začno pri nas proizvajati tudi na novih trgih zahtevane dimenzije. Tudi za zboljšanje ambalaže pri deželnih pridelkih, za pouk kmetijskega ljudstva bi se mogel uporabiti del izvoznih premij. Seveda le del, ker pravi namen izvoznih premij bi moral biti obvarovan.

Ne bi pa dosegle izvozne premije pravega učinka, če ne bi istočasno odpravili tudi vse ovire, ki sedaj ovirajo naš izvoz. Pospeševati bi morali začetki izvoz res na vsej črti in z vso doslednostjo, šele potem bi tudi dosegli res zadovoljive učinke. Potreba je skrajna, da začnemo tako delati, tudi vsi pogoji za takšno delo so dani, odvisno je le od naše dobre in trdne volje. Bilo bi žalostno, če baš te ne bi bilo.

Češkoslovaški praznik

V ponedeljek je Ljubljana in z njo vsa Slovenija proslavila češkoslovaški državni in narodni praznik 28. oktobra, ko je nad zlato Prago zopet zasijala svoboda. Slovenija je proslavila ta praznik s tem večjo prisrčnostjo, ker že skozi desetletja družijo češkoslovaški in jugoslovanski narod v skupnih bojih preizkušena zvestoba. Je pa 28. oktober pomemben dan tudi za našo zgodovino, saj je bil uvod k naši svobodi in k našemu 29. oktobru, ko je tudi Ljubljana vrgla s sebe okove iz preteklosti.

Proslava čsl. praznika v Ljubljani se je začela s slovesno izročitvijo odlikovanja reda Belega leva dr. Staretu, nakar je konzul Miňovský z gospo sprejemal čestitke narodne Ljubljane in zastopnikov Slovenije. Gospodarski krogi so bili pri recepciji odlično zastopani. Zvečer je bil umetniško dovršeni koncert Slovenske filharmonije v dvorani »Uniona« ter je imel v proslavo čsl. praznika dr. Egon Stare slavnostni govor.

Tako je na lep in učinkovit način proslavila slovenska prestolnica čsl. praznik 28. oktobra.

Izprememba uredbe o zborničnih volitvah

Minister za trgovino in industrijo je podpisal izpremembo uredbe o zborničnih volitvah. Glavna izprememba je v tem, da se morejo izvoliti kot zbornični svetniki tudi člani uprave in nadzorstva obveznih združenj. To pa velja le v primerih, če ni drugih primernih kandidatov. Potrebno pa je posebno dovoljenje ministra za trgovino in industrijo.

6 predlogov za gospodarsko reformo

Organizacija industrije — Refor ma naših gospodarskih ustanov in osnova nove državne gospodarske politike

Predsednik industrijskega odseka zagrebške zbornice g. Arko je v svojem poročilu o anketi zagrebške zbornice o delavskih mezdah podal kratko, a ostro skico naše inventure in bilance našega narodnega gospodarstva, kar smo objavili v prejšnji številki. Tej skici je dodal predsednik Arko šest predlogov, kako reformirati naše narodno gospodarstvo. Teh šest predlogov, s katerimi se morda vsi ne bodo strinjali, ki pa odpirajo upoštevanja vredne perspektive, se glasi:

1. Dokončno treba odpraviti vsako otroško delo in brezizjemno tudi delo vajencev, učencev, pomočnikov in pod. To zahtevajo interesi narodnega zdravja, narodne kulture in dostojanstva industrialca.

2. Izdati treba primerne ukrepe, da izginejo tako imenovana parazitna podjetja. Vsako delo je treba plačati s polno plačo v razmerju z njegovim učinkom. Če katero podjetje ne more plačati takšnih mezd, ker ni zaradi zastarelih strojev za tekmo sposobno ali če noče plačati zasluženih mezd, ker jih ne zahteva industrializirani kmetovalec, ker krije del svojih izdatkov z dohodki svoje zemlje, potem dobiva v obeh teh primerih takšno industrijsko podjetje značaj parazitnega podjetja, ker prejema subvencijo iz kmetijstva. Čeprav ni mogoče zaradi našega pomanjkanja kapitala zahtevati, da bi vse industrijske stroke, tako one v konjunkturi kot one v depresiji, korakale vstric z vsemi tehničnimi napredki, vendar pa zahteva zdrav razvoj industrije, da se vsa zastarela podjetja modernizirajo, ker so sicer neprimerna za odgoj sodobnega kvalificiranega delavstva in ker obremenjujejo kot balast naprednejša podjetja. Prehitra nehanizacija in racionalizacija industrije je povzročila po velikem svetu številne slabe posledice, zlasti brezposelnost. Toda naša industrija prenese še vedno veliko dozo enega ko drugega, ne da bi se izkazale kakšne motnje dotoka delovne sile. Vsem parazitnim industrijam z zastarelimi stroji bi bilo treba dati rok nekaj let, recimo petih let, ko bi morale ali modernizirati svoje obrate ali pa jih zapreti.

3. Treba je izdati zakon o minimalnih mezdah. V vsem civiliziranem svetu velja kot eno osnovnih načel, da morajo mezde odgovarjati standardu življenja v dotični deželi. Rezultati ankete zagrebške trgovske industrijske zbornice pa dokazujejo, da v celi vrsti industrijskih strok prejema moška in ženska, kvalificirana in izučena, a zlasti pa nekvalificirana delovna sila za svoje delo plačilo, ki je nezadostno za kritje tudi samo fizičnega eksistenčnega minimuma dotičnega delavca, kaj šele da bi zadostovalo za vzdrževanje delavčeve rodbine. Zahteva, da se izda zakon o minimalnih mezdah, je že davno na dnevnem redu. — Konkreten načrt zakona o minimalnih mezdah je že izdelal g. Grado. Jedro tega načrta je, da se zagotovi vsakemu delavcu vsaj fizični eksistenčni minimum. Zamisljeni načrt je zelo prilagodljiv, ker služijo v indeksu cen objavljeni stroški samo kot merilo za potrebe, ki jih ima odrasli delavec ali pa delavčeva rodbina. Mislim, da more vsak industrialc priznati, da je ta načrt pripravna podlaga za razpravo o minimalnih mezdah. Zagotovljen eksistenčni minimum za vsakega delavca je prav tako v interesu industrije ko drugih panog gospodarstva in v interesu države, na zadnje pa tudi v interesu našega narodnega ponaosa, da se ne nahajamo na isti črti z inferiornimi narodi. Višja mezza dviga kupno silo delavca, s tem tudi njegov življenjski standard, dočim bo industrializirani kmetovalec tisti del zaslužka, za katerega je danes prikrajšan, uporabil tudi za investicije v svojem gospodarstvu ter s tem tudi neposredno povečal svojo kupno silo. Večja kupna sila prebivalstva pa pomeni boljše prodaje industrijskih izdelkov, možnost izpopolnitve podjetij, povečano proizvodnjo in s tem tudi večji dobiček. Nasprotno pa pomenijo mezde izpod eksistenčnega minimuma paraliziranje kupne sile, zastoj v prodaji in s tem tudi v proizvodnji, brezposelnost, socialno nezadovoljstvo in vse, iz česar more nastati zlo.

4. Ustanove naj se narodno gospodarski odbori, občinski, okrajni, banovinski in državni, ki bi morali biti posvetovalni organi državnim in samoupravnim oblastem, ki pa bi smeli tudi sua sponte predlagati za narodno gospodarstvo potrebne ukrepe. — Kandidate v te odbore bi predlagala obvezna združenja delodajalcev, sindikalne organizacije delojemalcev in druge organi-

zacije, ki so v dotičnem kraju. Če ni v kateri občini industrije, potem ta seveda tudi ne bi bila v odboru zastopana. Iz vrst predlaganih kandidatov bi izvolil predsednik občine, okrajni načelnik ali ban po lastnem preudarku določeno število zastopnikov iz vrst delojemalcev vsake gospodarske panoge, in sicer za občinske in okrajne odbore po enega, za banovinske po dva, v državnega pa po tri. Število zastopnikov bi se torej dvignilo od 8 na 24. Vsak zastopnik bi imel tudi svojega namestnika. Na ta način bi dobilo narodno gospodarstvo za vso državo popolno mrežo zastopnikov delodajalcev in delojemalcev, po katerih bi bile oblasti v stalni zvezi z gospodarstvom.

Ti okrajni in banovinski odbori bi na sedežih velikih industrij nadomestili gospodarski svet, ki so ga naši gospodarski krogi že tolikokrat zahtevali in ki je predviden celo v ustavi. Napaka od nekaterih predlaganih gospodarskih svetov je bila v tem, da bi bili ti neke vrste gospodarski parlamenti, z bog česar bi gotovo prišli v nasprotje s političnimi parlamenti. Razbita v nasprotno interese posameznih skupin bi mogla tudi le težko izglasovati soglasne sklepe, vsaka majorizacija manjšine pa bi bila nevarna. Po mnenju g. Arka bi bilo treba političnemu parlamentu še naprej prepustiti odločilno besedo tudi v gospodarskih zadevah, dočim naj bi imel gospodarski svet in od njega predlagani gospodarski odbori samo posvetovalni glas.

V svojem 5. predlogu predlaga g. predsednik Arko reformo naših gospodarskih zbornic v tem smislu, da bi bile zbornice samo javne ustanove, ki proučujejo vse pojave v narodnem gospodarstvu in obenem opravljajo funkcije oblasti I. stopnje, dočim naj bi interese posameznih gospodarskih skupin zastopala obvezna združenja, ki naj bi bila analogna delavskim sindikatom prvenstveno poklicne in stanovsko-borbene ustanove. V vsaki banovini naj bi se ustanovila po ena narodno-gospodarska zbornica, ki bi jo tvorili zastopniki delodajalcev, delavcev in oblasti. Vsaka teh skupin naj bi imela po eno tretjino zastopnikov. Podjetniki in delavci bi volili svoje zastopnike direktno, vlada pa bi svoje zastopnike imenovala po lastnem preudarku. Posle zbornice pa bi vodila generalna tajništva, vsako sekcijo, katerih bi bilo toliko, kolikor je danes zborničnih odsekov, pa posamezni tajniki zbornice. Gen. tajništvo pa bi vodilo še nekatere posebne posle, kakor publicistično službo, urad za izbiranje poklica, obrambno sodišče itd. Zbornica bi bila dejansko tako organizirana kakor je organiziran Mednarodni urad za delo.

Končno predlaga predsednik Arko, da bi se vsa gospodarska ministrstva (kmetijsko, trgovinsko, za gozdove in rudnike ter ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje) združila v eno veliko ministrstvo, v ministrstvo za narodno gospodarstvo. Samo na ta način bi bilo omogočeno, da bi se vodila državna gospodarska politika enotno. V drugih državah so takšna ministrstva tudi že ustanovili.

Svoj referat zaključuje predsednik Arko z besedami:

To bi moral biti naš gospodarski program. Samo od naše dobre volje zavisí, če ga bomo tudi izvedli. Šele potem, ko bomo po notranji ureditvi Jugoslavije prerodili v naši konsolidirani domovini tudi narodno gospodarstvo, bo naša Jugoslavija v resnici močna in zdrava, ker bo zgrajena na najbolj solidnih temeljih, na svobodni združitvi krvi, idej in dela.

Javna dela v Ameriki

Zadnji kongres je dovolil za javna dela ogromno vsoto 4.880 milijonov dolarjev. Od preje dovoljenih kreditov za javna dela pa je ostalo še 45 milijonov dolarjev. 360 milijonov dolarjev se je od te vsote že porabilo, ostali denar pa se je razdelil takole: za direktne podpore brezposelnim 900 milijonov dolarjev, za izvedbo cenenih del, ki ne zahtevajo velikih priprav 1150, za delovna taborišča 600, za cestna dela 500, za javna dela na področju ene zvezne države 330, za cenena stanovanja 100, za preseljevalno akcijo 241, za elektrifikacijo podeželja 10, za socialno skrbstvo 55 milijonov in raznim ministrstvom za potrebne investicije 412 milijonov dolarjev. Predsedniku Rooseveltu pa ostane še rezerva 267 milijonov dolarjev.

Lesna inustrija odločno proti sankcijam

V ministrstvu za rude in gozdove je bila v ponedeljek konferenca zastopnikov lesne industrije iz vse države. Konferenco je otvoril s krajšim govorom minister Jankovič. Po vsestranski debati in temeljitih poročilih o težkih posledicah, ki bi zadele našo lesno stroko, če bi se izvajale gospodarske sankcije proti Italiji, se je konferenca izjavila proti sankcijam. O konferenci bomo še podrobneje poročali.

Težkoče naše industrije mila

Naša industrija mila doživlja v zadnjem času v vsej državi težke ovire. Predvsem ovirajo njen razvoj ogromne državne in samoupravne davščine ter velika uvozna carina za izvoz v druge države. Poleg tega se je podražila kavstična soda, podražile se tudi vse dišave, da so stroški produkcije močno narasli. K tem težavam je treba prišteti še klirinške težave, ki tudi otežkočajo uvoz potrebnih sirovin.

Kongres glavnega združnega saveza v Osjeku

Pod predsedstvom dr. Antona Korošca je bil v nedeljo v Osijeku kongres Glavnega združnega saveza, ki je bil odlično obiskan. Uvodoma je pozdravil dr. Korošec udeležence s krajšim govorom, v katerem je naglasil glavna načela združništva. Svoboda, pravica in medsebojna ljubezen so trije veliki ideali združništva in tem idealom morajo ostati vedno zvesti vsi združniki. Z velikim odobravanjem je bil sprejet govor ministra dr. Korošca. Ko so bili sprejeti udanostni in pozdravni brzojavi in ko so pozdravili kongres razni gostje, so sledili strokovni referati. Inž. Vojislav Trajković je predaval o združnem gibanju uradništva, univ. prof. Kostić o sanaciji Osrednje zveze hrvatskih kmetijskih združenj, nakar so sledili še nekateri drugi referati.

Nato so bile sprejete resolucije, v katerih se zahteva: Država naj izda zaščitne ukrepe, da se doseže likvidnost kreditnih združenj. Ustanovi naj se v ta namen združna banka. Izvede naj se sanacija Osrednje zveze hrvatskih hrvatskih kmetijskih združenj. Agrarna reforma naj se izvede do konca. Kolonistom naj se odpíše 50% posojila, ki so ga dobili od države. Proračun kmetijskega ministrstva naj se poveča. Glede sankcij naj se omogoči kmetijskemu gospodarstvu, da poda svoje mnenje. Za nas najvažnejša pa je 6. resolucija, ki se glasi: »Nujno potrebno je, da vodilne osebnosti našega združništva v interesu proizvoznikov in potrošnikov vzpostavijo čim tesnejše poslovne zveze med kmetijskim in mestnim združenjem, da bi se tako izključil zaslužek posredovalcev, ki gre v škodo producentov kakor tudi konzumentov.«

Znižane telefonske pristojbine za obrtnike

Minister za pošto in brzojav je izdal odlok, po katerem velja za plačevanje telefonske naročnine drugačna razdelitev obrtov po skupinah. Tako pridejo v drugo skupino telefonskih naročnikov obrti, ki rabijo motorno silo in imajo skupno jakost instaliranih motorjev večjo od 5 konjskih sil, delavcev imajo pa zaposlenih 15 ali manj. V tretjo skupino pa pridejo tudi kinematografi, ki so v posebnih kinematografskih dvoranah, ki jih uporabljajo največ dva dni v tednu. V tretji skupini ostanejo slaščičarne, ki prodajajo svoje izdelke v trgovini sami, med tem ko pridejo iste slaščičarne, ki prodajajo svoje izdelke zunaj trgovine, v peto skupino. Takisto ostanejo v tretji skupini tiskarne z motorno silo pet konjskih sil, med tem ko pridejo ročne tiskarne in tiskarne z motornim pogonom izpod petih konjskih sil v peto skupino. Krojači ženskega perila in oblek, krznarji in njihove prodajalne, modisti, modne trgovine, ki imajo zaposlenih več ko 3 osebe (učence), ostanejo v tretji skupini naročnikov. Tiste trgovine in obrti, ki imajo zaposlenih največ tri osebe (učence) pa pridejo v peto skupino.

V četrti skupini so obrtne delavnice in opekarne, ki ne uporabljajo motorne sile ali pa imajo motorno silo največ do pet konjskih sil ter v službi več ko osem delavcev. V peti skupini so obrti, navedeni v čl. 23 obrtnega zakona, razen tistih, ki so posebej naštet v drugih skupinah, ki nimajo motorne sile ali pa do pet konjskih sil, ter zaposlenih osem ali manj delavcev.

V tretjo skupino naročnikov pridejo tudi carinski posredovalci in špediterji, če imajo telefon v pisarni zunaj stanovanja. Če imajo pa telefon v pisarni, ki je v stanovanju, pridejo v četrto skupino.

Politične vesti

Narodna skupščina bo sklicana za 4. november. Na dnevnem redu je izvolitev skupščinskih odborov ter odbora za proučitev političnih zakonov.

Jugoslovanska vlada je pozvala predsednika Balkanske zveze, da skliče skupno konferenco držav Male antante in Balkanske zveze, da se vse te države dogovore glede konkretnega izvajanja gospodarskih sankcij proti Italiji.

Za časa velike zunanje-politične debate v angleškem parlamentu je opozarjal Winston Churchill na nevarnost zopetne nemške oborožitve. »Vsa dežela je podobna oboroženemu taboru. Nemčija je najbolj oborožena in za vojno najbolj pripravljena dežela. To dejstvo vpliva na vso sedanjo evropsko politiko. Nemčija bi morala zopet vstopiti v Zvezo narodov, ne moremo pa si predočati to, da bi nemški narodni socializem s svojo brutalnostjo in brezobzirnostjo prevladoval v Evropi.«

Odbor osemnajstotice ter sankcijska konferenca sta sklicana za 31. oktober, da določita datum, ko stopijo gospodarske sankcije proti Italiji v veljavo.

Anglija je za poostreitev sankcij proti Italiji, ker vidi v tem edino sredstvo, da se neha vojna v Afriki. Minister Eden bo po svojem prihodu v Zenevo nastopil v tem smislu.

Mehanizem Zveze narodov je že prišel v tek pišejo »Times« in v tem je upanje, da bo vojna kmalu končana.

Združene države Sev. Amerike so poslale tajništvo Zveze narodov noto, v kateri sporočajo, da bodo strogo nevtralne in da zato ne bodo nobeni vojujoči se državi niti dobavljale orožja ali vojnega materiala niti ji dajale kreditov.

Podobno izjavo je podala tudi Nemčija, ki pa je dostavila, da ne bo prekinila trgovinskih stikov z Italijo in Abesinijo.

Nemška vlada je baje že sporočila svoje pogoje o zopetnem vstopu v Zvezo narodov. Pred vsem bi se moral pakt o Z. N. popolnoma ločiti od versajske mirovne pogodbe. Nemčija bi morala dobiti nazaj vse svoje nekdanje kolonije, določbe o demilitarizaciji Porenja pa bi morale pasti. Nemška vlada bo glede slednje točke postavila za veznike v kratkem pred izvršeno dejstvo, ker namerava s posebnim zakonom preklicati določbe o demilitarizaciji Porenja.

Na predvečer letnega kongresa francoske radikalne stranke, ki ima v parlamentu relativno, v senatu pa absolutno večino, je izdala francoska vlada tri protifašistične dekrete, s katerimi se fašistične organizacije razpuščajo, odnosno stavijo pod državno nadzorstvo. Obenem se s temi dekreti poostreje nadzorstvo nad prodajo orožja. Ker je s tem vlada ustregla levičari stranke, je izvolitev Herriota za predsednika stranke zagotovljena.

Francoski maršal Petain biva že več dni v Londonu, kjer je imel številne konference z zastopniki angleškega generalnega štaba.

Nova italijanska ofenziva se je na severni fronti pričela in njen cilj je zavzetje mesta Makale, ki se že evakuira. Na južni fronti pa je še nadalje cilj italijanskega prodiranja mesto Gorahej, o katerem so že pred enim tednom poročali, da je padel. Poročilo generala De Bona pa pravi, da vlada na severni fronti mir.

Na silne terenske težkoče je naletela italijanska armada v severni Abesiniji. Tudi če bi zavzela mesto Makale, ne bi bil ta uspeh posebno pomemben, ker se takoj južno in zapadno za mestom začne pokrajina, ki je vsa presekana s divjimi prepadi, soteskami in visokim gorovjem. V teh krajih more napredovati samo pehota, a pod stalno nevarnostjo nenadnih napadov z višine. Prodiranje italijanske armade v teh krajih bo zato obupno težko.

Švicarski zvezni svet je pripravil zakonski načrt o izrednih pooblastilih vlade, da more uspešneje pobijati posledice krize. Ta pooblastila se bodo tikala predvsem varovanja švicarske valute, obvarovanja švicarskega kredita, pospeševanja izvoza in zmanjšanja števila brezposelnih.

Velika korupcijska afera je bila odkrita v Španiji. V afero so zapletene najbolj ugledne osebnosti, tako župan Madrida, generalni guverner Katalonije, sin slavnega španskega pisatelja Ibañeja in drugi. Državo so oškodovali za več deset milijonov pezet. Afero preiskuje sedaj parlamentarna komisija, ki šteje 21 članov. Pričakujejo, da bodo v kratkem v afero zapleteni ljudje aretirani. Govori se tudi, da bo afera povzročila krizo vlade in odstop nekaterih ministrov.

Denarstvo

Ljubljanska kreditna banka

Ob obilni udeležbi delničarjev se je vršil 26. t. m. občni zbor Ljubljanske kreditne banke za poslovni leti 1933 in 1934 pod predsedstvom g. Alojzija Vodnika, ki se je v uvodu v toplih besedah spominjal blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. ter je izrekel zahvalo v zadnjem času izstopil članom uprave zavoda. Iz poročila upravnega sveta, ki ga je podal glavni ravnatelj g. Krofta, posnemamo, da je banka izvedla rekonstrukcijo svoje bilance v smislu odobritve ministrstva brez sodelovanja svojih upnikov. Potrebni odpisi so se izvršili z uporabo vseh internih in javnih rezerv, z znižanjem delniške glavnice za 60% in z valorizacijo nepremičnin. Banka je plačala ves čas, kar je pod zaščito, svojim starim upnikom tekoče obresti poleg izrednih izplačil za vzdrževanje, bolezni itd. ter je s 1. julijem t. l. oprostila vse stare vloge do Din 2000.—. Skupni znesek likvidiranih izplačil in kompenzacij iz starih vlog znaša do konca leta 1934 nad 78 milijonov dinarjev. Občni zbor je soglasno odobril poslovni poročili in bilanci za obe navedeni poslovni leti, sprejel predlog upravnega sveta za emisijo Din 10.000.000.— nove prioritete delniške glavnice, ki je že zagotovljena, kakor tudi vse njegove predloge glede izpremembe pravil, ki so v zvezi z rekonstrukcijo bilance.

Novo poslovanje banke se razvija ugodno ter so dosegle nove vloge ob koncu leta 1934. vsoto 44 milijonov dinarjev in so stalno v dvigu.

Iz vrst prioriteten delničarjev so bili izvoljeni v upravni svet zavoda gg. Janko Cesnik, dr. Jernej Demšar, Fran Hmelak in Josip Ogoreutz. Od izstopivših članov sedanjice uprave so bili ponovno izvoljeni gg. Vilim Bizjak, Ivan Jelačin, Avgust Jenko, inž. Tomo Knez, Leo Souvan, Alojzij Vodnik in Jakob Zdravce, na novo pa dr. Alojzij Kobal. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg. dr. Ivan Bole, dr. Janko Kersnik, Viktor Naglas, Miloš Oset in Mirko Stepič. V seji upravnega sveta, ki se je vršila po običnem zboru, je bil konstituiran upravni svet banke ter za njegovega predsednika ponovno izvoljen g. Alojzij Vodnik in za njegovega prvega podpredsednika g. Ivan Jelačin.

Dvig tečaja vojne škode

Kakor smo že zabeležili v tedenskem poročilu ljubljanske borze, so v preteklem tednu narasli tečaji vojne škode. Zakaj so narasli in zakaj so zopet popustili, o tem poroča zadnje »Narodno blagostanje«
naslednje:

Pretekli teden je bil značilen tako za devizno ko za efektno borzo. Na obeh je nastal velik preobrat. Na deviznem trgu vieda že skoraj tri tedne krepka tendenca. Že v začetku prejšnjega tedna je ponudba popolnoma prenehala, povpraševanje pa se je okrepilo. Prav tako je nastal optimistični preobrat na efektni borzi. Vojna škoda, ki je beležila še 17. t. m. 338 Din, je poskočila v treh dneh na 356 Din. To je eden največjih skokov zadnjih dveh let. Besistom se je posrečilo, da so omajali borzne kroge in da so začeli ti v strahu pred nadaljnjim nazadovanjem vojne škode prodajati ta papir. Na ta način se je besistom posrečilo, da so kupili precej vojne škode po nižjem tečaju. Ko pa so borzijanci videli, da kupujejo vojno škodo oni, ki so pritiskali njen tečaj navzdol, je takoj v začetku preteklega tedna poskočil tečaj vojne škode na 344 Din ter na naslednjih šestih dneh celo na 356 in 357. Ko so besisti spoznali, da tečajji rastejo, oni pa še niso mogli kriti svojih potreb, so začeli znova prodajati, pravilno računajoč, da bodo s to prodajo preprečili nadaljnji dvig tečajev. In zopet je nastala med borzijanci zmeda.

Pri tem gibanju tečajev, pravi »Narodno blagostanje«, se najbolj vidi, da so tečajji izključno pod vplivom skupine borzne kontermine in da je druga skupina mnogo slabjša. Da je to res, dokazuje najbolj činjenica, da se je terminska kupčija zelo razvila, špekulacija pa se navadno poslužuje terminske kupčije, ker za njo ni treba denarja. Pri najnižjem tečaju se je kupoval največ december, pri najvišjem tečaju pa se je zopet prodajal največ december. Mala skupina borzijancev brez posebnega spoznanja je močnejša od drugih skupin, v kateri se nahaja tudi javna roka, kateri se ni še nikdar posrečilo, da na borzi prodre s svojo tendenco proti tej skupini. In ker se je dvignila vojna škoda, so se dvignili tudi vsi drugi papirji.

Češkoslovaška Narodna banka je sklenila znatne olajšave za direktne menične kredite tudi v notranjem prometu ter je povišala lombardni maksimum na klirinške terjatve izvoznikov od sedanjih 75 na 90 odstotkov. To pa velja le za nove kredite. Obenem je bila povišana Deželni banki vsota za dajanje lombardnih posojil od 100 na 150 milijonov Kč.

Pri konverziji posojil bo češkoslovaška vlada z odtegnitvijo 10% pri obrestih prihranila na leto za 100 milijonov Kč na državnih izdatkih.

Banque Belge pour l'Etranger je po odpisu v višini 4 milijonov frankov dosegla

v l. 1934/35 čist dobiček v višini 12 milijonov frankov. Zaradi mednarodnega položaja pa ne bo izplačala nobene dividende.

Mesto Curih je najelo pri londonski banki Anglo-European Prosperit Ltd. posojilo v višini 1,3 milijona funtov. Posojilo je 4 in pol odstotno, emisijski tečaj 93 in se mora odplačati v 30 letih.

Niozemska banka je v preteklem tednu povečala svojo zlato podlogo za 6,9 na 570,7 milijona goldinarjev.

Franoske zamrzle terjatve v kliringu z Madjarsko so narasle že na 60 milijonov frankov.

Otvoritev sadnega sejma v Mariboru

Lepi uspehi — Takšno razstavo bi morali poslati v Nemčijo

Dne 25. oktobra dopoldne je bila slovesna otvoritev prvega sadnega sejma v Mariboru. K otvoritvi so se zbrali najodličnejši predstavniki javnega, gospodarskega in kulturnega življenja iz Maribora ter vidni delavci na polju naprednega kmetijstva iz vse banovine. Navzočne je pozdravil predsednik pripravljalnega odbora posestnik Miha Kovačič iz St. Petra pri Mariboru, v imenu Sadjarskega društva za Slovenijo je izpregovoril predsednik Humek, otvoritev pa je izvršil ban Dravske banovine dr. Marko Natlačen, ki je prišel v Maribor v spremstvu tajnika dr. Kovačiča in referenta za sadjarstvo inž. Skubica. V svojem govoru je ban dr. Natlačen izjavil:

»Pojav kmetijskih razstav je zelo razveseljiv, posebej še, če so pripravljene na način, kakor je mariborski sadni sejem. Poudarjam pri tej priliki prav posebno uvidenost in ljubezen našega slovenskega kmeta — ravno tu v severnih naših krajih za sadjarstvo in vinogradništvo. V tej zvezi poudarjam velike zasluge vseh onih, ki so postavljali in propagirali načela pravilnega obdelovanja zemlje in ki so za naše kraje določili tudi take vrste sadja, s katerimi se radi njih zlahtnosti lahko kosamo s pridelki ostalega sveta. Pridelovanje tako zlahtnega sadja, kakor ga vidimo na tem sejmu, se mora opirati ne samo na teoretično znanost vzgoje, uporabljati mora tudi izkustva, na podlagi katerih se ustvarja čim večji pridelek po množini in kakovosti.

V tem ste ravno gospodarji severnih okrajev Slovenije prvi. Prav je tako, skrbite samo, da to prvenstvo tudi obdržite! Ni dovolj, da samo s strokovnim znanjem in uporabo vseh preizkušenih in koristnih tehničnih sredstev pridelujemo množino in kakovost. Treba je tudi ta pridelek lastnega truda in božjega blagoslova ceniti, kakor moramo ceniti skorjico kruha. Za to naj pride na trg ta zlahtni sad naše zemlje tudi v zlahtni nepokvarjeni obliki. Naj pri tem omenim še to: Zlahtnost pridelka zasluži tudi zlahtno opremo; storimo zato vse, da bomo znali tako opremo poiskati. Najmanj pa, kar moramo storiti je, da opremimo naše sadje tako, kakor zahteva to kupec, ki najdražje plačuje blago in s tem tudi naš trud. Razstava in sejem je pa le en sam način propagande za produkcijo in prodajo. Če je razstava organizirana tako, da pokaže čim bolj jasno sliko, potem bo tudi uspeh večji. Radi tega pri prirejanju takih razstav ne pozabimo, da niso nikdar popolne. Ni dovolj, da je razstava sama čim bolj popolna, tudi propaganda naj gre za tem, da razstava privabi producente in konsumente, njih obisk naj pokaže vrednost propagande. V tej zvezi bo marsikdo uvidel veliki pomen solidne ter vsestranske propagande za naše zlahtne pridelke ter njih vnovčenje. Mi vsi vemo, da smo mnogo storili za napredek. Vsi pa tudi vemo, da bo treba še mnogo storiti. Naj omenim samo, da bomo le z veliko solidnostjo, pridnostjo in znanjem napredovali ter imponirali s kvaliteto konsumentu in trgovcu. Tako pridelovalci — kmetje, kakor tudi posredniki naj bodo složni! V taki slogi bodo ustvarili temelj, ki bo omogočil trajnost takih razstav in sejmov ter njih razvoj v prospeh naše vasi. Oblast, ki ji načelujem, bo tako stremeljenja v interesu našega napredka in narodne ter državne moči v polni meri podpirala.

Po govoru bana je izpregovoril še mariborski knezoškof dr. Ivan Tomažič, na kar so si povabljeni dostojanstveniki ogledali razstavo.

Velik pomen sadnega sejma se kaže že prvi dan v živahnem obisku. Kljub deževju je razstavišče bilo neprestano dobro obiskano. Razveseljivo je pri tem, da je bilo med njimi tudi veliko število interesentov. Zlasti Hrvati so se zanimali za nakup blaga ter je bilo takoj po otvoritvi prodanih zelo veliko število zabojev v Zagreb. Takoj

v začetku je presenetila tudi vesela vest o prvi večji prodaji. Neki izvoznikar je kupil 300 zabojev krasnih kanadk, ki jih bo izvozil v Francijo kot najzvoornejše blago, kar se ga je doslej izvozilo iz naše države. Tudi drugi izvoznikarji so se zanimali za večje partije. — Značilna je izjava znanega veletrgovca, ki ima najboljše stike z Nemčijo ter se je nedavno vrnil iz Berlina: »Tako razstavo, kakor je mariborski sadni sejem, bi morali prirediti v Berlinu. Potem sem uverjen, da bi Nemci čisto drugače sodili o našem sadju ter bi kupovali jabolka prvenstveno pri nas. Naše poslaništvo bi moralo v Berlinu najti primerne prostore, kmetijsko ministrstvo pa dati potrebna sredstva za prevoz celotne mariborske razstave, pa bi imel Berlin gospodarsko senzacijo, kakor jo redkokdaj vidi. Več bi nam pomogla taka razstava, kakor vsa draga propaganda, vse osebne in pismene intervencije in urgence.«

Izjava trgovca, ki pozna sadno trgovino z Nemčijo v vseh podrobnostih, je gotovo uvaževanja vredna. Če že letos iz tehničnih razlogov ni mogoče take pobude uresničiti, pa jo pripravimo za prihodnje leto. S pripravi pa naj bi se pričelo pravočasno ter se poverili z izvršitvijo naši mariborski strokovnjaki, ki so pri organizaciji tega sadnega sejma pokazali tako srečno roko, toliko okusa in strokovne usposobljenosti. Ker bi se razstavljeno blago z lahko drago prodalo v Nemčiji, bi bila organizacija razstave zvezana z malenkostnim rizikom ter bi celo lahko prinesla lep dobiček.

Značilnost prvega mariborskega sadnega sejma je, da so si ga zamislili in organizirali izključno sami kmetje, ki so prišli do spoznanja, da je edino sredstvo samopomoč, ker so uvideli velik pomen sejma v trgovskem oziru. Razveseljivo pri tem je, da so našli popolno razumevanje pri vseh v poštev prihajajočih faktorjih. Kmetijsko ministrstvo, Prizad, banska uprava, mariborska občina — vse te instance so podprle mariborski sadni sejem z znatnimi vsotami ter tako omogočile ne samo letošnje prireditve, temveč ustvarile gospodarsko podlago za stalno vsakoletno kmetijsko razstavo. Prepričani smo, da bodo uživali tvorci sadnega sejma tako razumevanje tudi v bodoče, ker le na ta način bo mogoče vztrajno nadaljevati z delom, ki bo prineslo našemu gospodarstvu gotovo lepe uspehe.

Že v 24 urah harva, plesira in komično snaki obleke. klobuke itd. Skrobti in svetločila srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Šelenburgova ul. 8
Telefon št. 22-72.

Stanje naših aktivnih kliringov

Po izkazu Narodne banke je bilo dne 24. t. m. stanje naših aktivnih kliringov naslednje:

Nemški klirinški dolg je ostal s 317 milijoni Din neizpremenjen. Dne 24. oktobra so bili plačani avizi 3. maja. Na plačilo je torej treba čakati skoraj šest mesecev.

Italijanski dolg se je ponovno dvignil in znaša že 175 milijonov dinarjev, dočim je znašal po prejšnjem izkazu samo 159 milijonov dinarjev. Na izplačilo je treba čakati 87 dni.

V kliringu z Rumunijo se je naš aktivni saldo zmanjšal od 5,6 na 4,7 milijona dinarjev. Na izplačilo je treba čakati približno en mesec.

V kliringu z Bolgarsko znaša terjatev 0,62 milj. Din in je treba čakati na izplačilo 29 dni.

Dolg Turčije pa znaša v našem kliringu 0,97 milj. Din in je treba čakati na plačilo 29 dni.

Zunanja trgovina

Naš lesni izvoz v septembru

Izvoz gradbenega lesa iz Jugoslavije v Italijo je bil v prvi polovici letošnjega leta v dvigu, potem pa je v avgustu zopet popustil za 700 vagonov. V septembru pa je znova narasel na 7020 vagonov, dočim je znašal v septembru 1934 samo 5625 vagonov. Vrednost izvoženega gradbenega lesa se je letos v septembru v primeri z lani povečala od 45,4 na 60,1 milijona dinarjev. Padel pa je izvoz drugih vrst lesa. Lani smo v septembru izvozili drv 1668 vagonov, letos 1386, oglja lani 252, letos 235, lesnih izdelkov lani 271, letos 54 vagonov, železniških pragov lani 68.179, letos samo 2890. To nazadovanje izvoza je trajalo tudi v vsej drugi polovici leta. Sicer pa smo tudi gradbenega lesa letos izvozili v prvih devetih mesecih le neznatno več (letos 63.388, lani 63.109 vagonov) ko lani.

Po vrednosti pa se je gibal naš lesni izvoz v prvih devetih mesecih takole (v milijonih Din):

	1932	1933	1934	1935
drva	21,4	18,1	21,0	15,2
gradben les	309,1	414,1	510,3	534,5
oglj	16,8	12,9	13,5	8,8
železniški pragi	4,3	3,7	17,1	7,7
leseni izdelki	18,2	25,8	44,5	28,6
skupno	369,8	474,6	606,4	594,8

Italija zelo povečala svoje nakupe v Nemčiji

Kakor vse kaže, bo imela Nemčija od sankcij posebno velik dobiček. Že dosedaj je Italija silno povečala svoje nakupe v Nemčiji. Tako je v prvih devetih mesecih nakupila v Nemčiji

	1. 1935	1. 1934
premoga	4,98 milj. ton	3,43 milj. ton
koksa	0,34 milj. ton	0,26 milj. ton
mineralnega olja za mažo	2819 ton	832 ton

Sirovega železa je izvozila Nemčija v Italijo v septembru 2767 ton, v l. 1934. le 678 ton. Stroje za obdelovanje kovin letos v septembru 488, lani 289 ton. Tovornih avtomobilov lani 12, letos 200, piva v steklenicah letos 1032, lani 172 hl itd. Če bi se gospodarske sankcije v resnici začele izvajati, bi nemški izvoz v Italijo še bolj narasel.

Gospodarsko stanje USA se je znatno zboljšalo

Gospodarsko stanje Združenih držav Sev. Amerike se je znatno zboljšalo, kar zlasti dokazuje povečana proizvodnja na vseh poljih.

V primeri z l. 1932. je narasla v prvih devetih mesecih (v milijonih ton) proizvodnja sirovega železa od 6'8 na 14'8, sirovega jekla od 10'3 na 24'0 in uporaba kavčuka od 0'3 na 0'37. Proizvodnja avtomobilov se je dvignila od 1'15 na 2'92 milijona vozil, prodaja Gen. Motors dr. od 0'49 na 1'2 milijona, uporaba bombaža od 3'57 na 4'07 milijona bal, emisije bank so se dvignile od 1'05 na 2'6 milijarde dolarjev itd.

Kljub tej silno povečani proizvodnji pa ni brezposelnost padla ter je še vedno 11 milijonov brezposelnih. To je sicer za 20 odstotkov manj ko v mesecu marcu 1933, a še vedno za 1 milijon brezposelnih več ko v septembru 1933.

*

Albanija je prepovedala uvoz tenkega papirja, ker so uporabljali Albanci ta papir mesto cigaretnega papirja ter je imel zaradi tega albanski monopol veliko izgubo.

Pšenice je letos Češkoslovaška pridelala 16,9 milijona stotov, kar je znatno nad povprečjem, ki je v zadnjih letih znašalo 14,8 milijona stotov. Ker ima Češkoslovaška še od lani okoli 33.000 vagonov pšenice, bo narasel višek na 69.000 vagonov, če se ne bo med tem povečala kupna moč prebivalstva in se s tem povečal konsum pšenice.

Zaradi vojne v Abesiniji je cena živemu srebru narasla, ker se sodi, da bo Italija manj dobavljala živega srebra. Ta povišek cen pa je najbrže le prehodni, ker bo Španija z lahko nadomestila italijanske zmanjšane dobave.

Za poslovne ljudi! Zelo važno je, da ste svojemu družabnemu položaju primerno oblačeni, ker je od tega v veliki meri odvisen Vaš uspeh. Prvovrstne angleške in škotske tkanine za obleke za vsako priliko, zimске suknje itd. dobite v največji izbiri in najceneje pri tvrdki Novak (Ljubljana, Kongresni trg 15).

Doma in po svetu

Nj. Vis. knez-namestnik Pavle je sprejel v avdienci podpredsednika ministrskega sveta MacDonalda in notranjega ministra Johna Simona. Z obema je imel daljši razgovor.

O političnem položaju v Beogradu so objavili vsi trije ljubljanski dnevnik poročila, ki pravi, da se bo razmerje sil med vlado in parlamentarno opozicijo pokazalo šele pri glasovanju o novih zakonskih predlogih. Pri volitvi predsednika skupščine se je vlada desinteresirala in zato predsedniške volitve niso odložilne. Sedanji klub JRZ pod predsedstvom Dragiše Cvetkovića šteje 140 poslancev, za vlado pa bo glasovalo še 30—40 poslancev večinskega kluba, čegar predsednik je Stevan Janković. Organizacija JRZ se nadaljuje in razvoj notranjega položaja je usmerjen k demokraciji in varstvu državnega in narodnega edinstva.

Predsednik čsl. republike je odlikoval dr. Egona Stareta, podpredsednika JČ lige z redom belega leva III. stopnje za njegovo delo za utrditev češkoslovaško-jugoslovanskega bratstva. Konzul Miňovský je na dan čsl. praznika odlikovanec izročil red s primernim nagovorom. Čestitamo!

Ladjedelnica Yarrow and Co. v Kraljevi in Chantierre de la Loire v Splitu sta se fuzionirali.

Čsl. trgovinski minister Najman je na zborovanju obrtne stranke svaril pred uvedbo 40urnega tednika, kajti zmotno je mnenje, da bo potem število brezposelnih padlo. V Združenih državah Sev. Amerike je tudi po uvedbi 36urnika še vedno 11 milijonov brezposelnih.

Na italijanskih ladjah, ki prihajajo v naša pristanišča, so v zadnjem času opaženi kovinski nastavki, na katere bodo montirali topove. Tudi znani parnik »Morosini« bo na ta način izpremenjen v pomožno križarko.

Skoraj 250 Nemcev iz Južne Tirolske je dezertiralo v Avstrijo. Na njih željo je poslala Avstrija vse v Nemčijo. V zadnjem času pa Nemčija te dezertarje odklanja in jih pošilja nazaj v Avstrijo.

Poljska je zopet izgnala, odn. odrekla novo dovoljenje za bivanje na Poljskem šestim češkoslovaškim rodbinam.

Češkoslovaške železnice bodo v letošnjem letu povečale svoje investicije ter povečale tudi svoj vozni park.

Med Vel. Britanijo in Egiptom je prišlo do sporazuma in dobi Egipt isti položaj kakor Irak ter more vstopiti v Društvo narodov.

Letošnjo Noblovo nagrado za filozofijo in medicino je dobil nemški profesor Hans Spemann iz Freiburga.

V italijanski smodnišnici pri mestu Beleda je nastala eksplozija. Štirje delavci so bili ubiti, več pa jih je bilo ranjenih.

Nova zračna poštna zveza je bila otvorena med Kalifornijo in mestom Honolulu na Havajskih otokih. Nova zračna zveza je dolga 2400 milj.

Velikanske povodnji so bile v bolgarski Macedoniji. Neki hudournik je odplaval tabbor brezposelnih delavcev. Dosedaj so našli 17 njihovih trupel, 4 pa še pogrešajo.

Jz trgovinskega registra

Vpisala se je nastopna firma

Stanko Oset, Doberteša vas pri Sv. Petru v Savinjski dolini. Obratni predmet: Obrt trgovine z vsem v prostem prometu dovoljenim blagom na debelo.

Vpisale so se te izpremembe:

Prva hrvatska štedionica v Zagrebu, podružnica v Celju. — Izbrise se kot uradnik podružnice s pooblastilom sopolpisovanja Alojz Čepi.

D. Rakusch, Celje. Obratni predmet: Odslej: trgovina z železnino, prodaja smodnika in trgovina z orožjem.

Zidarski mojstri, družba z o. z. v Ljubljani. Izpremenila se je družbena pogodba v 5. točki. Družbo zastopata dva poslovodji kolektivno, če je en prokurist, potem ta skupno z enim poslovodjo, če je več poslovodij po dva kolektivno. Vpiše se poslovodja Ivan Vižintin v Ljubljani. Izbrise se poslovodja Rudolf Saksida, vpiše se prokurist inž. Alojz Lavrenčič.

Tovarna dežnikov, d. d., Dolnja Lendava. Po sklepu izrednega občnega zbora so se izpremenili §§ 17, 25, 29, 35, 36 in 45 družbenih pravil.

Združene opekarne, d. d., Ljubljana. — Vpiše se ravnatelj s prokuro Leo Rogl.

Zdravilišče Slatina Radenci Höhn & Co., Radenci. — Izbrise se prokura Karla Janžeka.

Dobave-licitacije

Mestna elektrarna v Ljubljani razpisuje dobavo 350 kostanjevih drogov. Ponudbe je poslati v zaprtem ovoju do 30. novembra na ravnateljstvo mestne elektrarne. — Podrobni podatki v pisarni elektrarne v Ljubljani, Krekov trg 10 med uradnimi urami.

Komanda pom. arzenala Tivat sprejema do 7. novembra ponudbe o dobavi železa, pločevine, vijakov in jekla.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 5. novembra ponudbe o dobavi kablanskega materiala; do 13. novembra o dobavi borovih desk, mrež za postelje, jeklenih vrvi ter raznih cevi.

Minerska komanda Kumbor sprejema do 2. novembra ponudbe o dobavi čolnov; do 22. novembra pa o dobavi dvigalnih naprav.

Pri vojno-tehničnem zavodu v Kragujevcu bodo naslednje ofertne licitacije: dne 7. novembra za dobavo raznega kovinskega materiala; dne 16. novembra za dobavo steklenega materiala in dne 18. novembra za dobavo jekla.

Vojno-tehnični zavod v Kragujevcu sprejema do 9. novembra ponudbe o dobavi raznega kovinskega materiala.

Dne 4. novembra bo pri Komandi mornarice v Zemunu licitacija za dobavo lesnega materiala.

Oddaja adaptacijskih del na objektih vojašnice Vojvode Mišića v Ljubljani se bo vršila z ofertno licitacijo dne 2. novembra pri referentu inženjerije Komande dravske div. oblasti v Ljubljani. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem referentu.)

žepni telefon

V Budapešti so začeli prodajati male žepne telefone. Ves aparat sestoji iz zelo majhnega mikrofona, male slušalke in priprave, ki avtomatično šteje telefonske pogovore. V hišnih stopniščih, v javnih lokalih in na avtomobilskih postajališčih je poštna uprava montirala kontakte za te aparate. Treba samo priključiti žepni telefon na ta kontakt in govoriti je mogoče s katerikoli telefonskim naročnikom v Budapešti. Lastnik žepnega telefona mora vsak mesec priti na pošto, da plača pristojbino, ki jo je priprava za štetje pogovorov zabeležila. Žepne telefone pa prodaja poštna uprava le zanesljivim osebam. Tudi v tramvaje bo uvedla poštna uprava takšne telefone.

Vinska letina in vinska trgovina na Štajerskem

Dočim se je trgateg v območju južnega dela Štajerske zaključila že koncem septembra, je v Slovenskih goricah šele sedaj v pretežni večini končana. Je pa še nekaj večjih posestnikov, ki so skušali počakati s trgatvijo do konca oktobra, kar pa se je zaradi dežja izkazalo kot zgrešena kalkulacija. O količini letošnjega pridelka se sedaj še ne more ničesar reči, ker uradno še ni ugotovljena. Povprečno je bila letina za tretjino boljša od lanske. Bolezni letos trte niso uničile, le pomladna pozeba je napravila nekaj škode v nižjih legah, v poletju pa je toča uničila vinograde okrog Sv. Jakoba v Slov. goricah. Kvaliteta je boljša od lanske. Mošči v bizeljskem okolišu so imeli povprečno 17—19% sladkorja, istolotoko navaden mešani mošt v Slovenskih goricah, sortirane vrste pa tukaj po 19—21% po Klosterneuburgu. Kisline se je povprečno ugotovilo 11‰. Ker se z vrenjem vselej še nekaj kisline razgubi, bo letošnje vino prav skladno, podobno letniku 1930, pitno, ne premočno in ne prekislo, z izrazitim bukejem. Prodaja od preše je dosegla za navaden mošt 2—3 Din, za sortirano blago 3—5 Din za liter. Vinska trgovina se ne razvija v pričakovanem razmahu.

Radio-Ljubljana

Sreda, dne 30. oktobra. 12.00 Plošče — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.15 Reproduciran koncert havajskih kitar — 14.00 Vremensko poročilo, borzni tečaji — 18.00 Otroška ura: Novo doživljanje lutke Storžka — 18.20 Manca in otroci (gdč. Manica Komanova) — 18.40 Pogovor s poslušalci — 19.00 Čas, vreme, obvestila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Prenos ljubljanskega opernega gledališča, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (Vilko Ukmar — Konec ob 23. uri).

Četrtek, dne 31. oktobra. 12.00 Reproduciran koncert baletne glasbe — 12.45 Vremenska napoved, poročila — 13.15 Radijski orkester — 14.00 Vreme, borzni tečaji — 18.00 Samospevi gdč. Tinke Novakove — 18.40 Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič) — 19.00 Napoved časa, vremenska napoved, poročila — 19.30 Nacionalna ura — 20.00 Predavanje o štednji (dr. Vladimir Murko) — 20.20 Prenos iz Beograda — 22.00 Čas, vreme, poročila — 22.15 Koncert radijskega orkestra.

Ali ste že poravnali naročnino za „Trgovski list“

Škotsko in angleško

blago za fine obleke, zimske suknje, ulstre itd. dobite v največji izbi pri tvrdki

NOVAK - LJUBLJANA

Kongresni trg 15 (pri nunski cerkvi)

Direkten uvoz

Ugodne cene

'KUVERTA'
D. Z. O. Z.
LJUBLJANA
Tyrševa cesta št. 67
TVORNICI KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

Naročajte „Trgovski list“!

Pokoininski zavod za nameščenje v Ljubljani

Preds. opr. št. 122/35. I/S

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1935.

Vabilo na izredni občni zbor

delegatov Pokojninskega zavoda za nameščenje v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo, dne 24. novembra 1935 ob 10. uri dop. v posvetovalnici mestnega načelstva v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo komisarja.
 2. Volitev članov upravnega odbora in njihovih namestnikov.
- Komisar Pokojninskega zavoda za nameščenje v Ljubljani:
Dr. Anton Milavec s. r.

Opomba: Občni zbor je sklepčen, ako je od vsake skupine službodajalcev in nameščenec navzoča vsaj tretjina izvoljenih delegatov. Ako je občni zbor nesklepčen, se mora vršiti v šestih tednih drug občni zbor z istim dnevnim redom, ki sklepa potem o predmetih dnevnega reda veljavno brez ozira na število navzočnih članov (§ 34, tč. 3 in 4 statuta).

Sklepa se z absolutno večino oddanih veljavnih glasov (§ 34, tč. 5 statuta).

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, tabele, naročilnice, plakate, lepake, cenike, vizitke itd. Vse tiskovine dobavlja hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun Poštne hranilnice št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigovoznica